

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia: i.esd.remiss@regeringskansliet.se

Avgifter för information i elektronisk form (SOU 2020:82)

Sammanfattning

Åklagarmyndigheten delar i allt väsentligt utredningens bedömningar och tillstyrker förslagen, utom såvitt avser förslaget om avgift för filer och avgift för fysiskt lagringsmedium.

Vidare anser Åklagarmyndigheten att det saknas en reell konsekvensanalys rörande de kostnader som ett genomförande av förslaget skulle innebära för att upprätthålla ett adekvat dataskydd vid utlämnade av digitala handlingar.

Allmänna synpunkter

Utredningen utgår till stor del från att merparten av de handlingar som ska lämnas ut digitalt kan lämnas ut via okrypterad e-post eftersom de inte innehåller några känsliga personuppgifter eller personuppgifter om lagöverträdelse. Denna förenklade bild medför att kostnader i form av administrativa och tekniska skyddsåtgärder, som krävs för att kunna tillhandahålla handlingar med sådana personuppgifter och samtidigt ta hänsyn till ett adekvat dataskydd, inte behandlas i utredningen vilket är ett problem för de myndigheter som hanterar en stor mängd sådana personuppgifter och som regelmässigt begärs ut.

I princip alla allmänna handlingar som begärs ut från Åklagarmyndigheten innehåller personuppgifter rörande lagöverträdelse eller känsliga personuppgifter vilket innebär att kopior av dessa inte kan tillhandahållas okrypterat via e-post.

För att Åklagarmyndigheten ska kunna lämna ut ovan nämnda kategorier av personuppgifter digitalt krävs att myndigheten skapar tekniska och administrativa lösningar för att antingen kunna kryptera de filer som skickas med e-post eller bygger ett digitalt förvaringsutrymme där filerna kan tillhandahållas genom att den enskilde kan logga in och ladda ner filerna som gjorts tillgängliga.

7.3.4 En schabloniserad avgift för offentlighetsuttag

Åklagarmyndigheten avstyrker förslaget i dess nuvarande form. Enligt Åklagarmyndigheten bör det göras ett undantag som ger myndigheter möjlighet att ta ut avgift från första filen när uttaget avser potentiella handlingar och förteckningar som förs löpande.

Avgiftsmodellen för kopia av allmän handling utgår från att de nio första filerna ska vara fri från avgift. Åklagarmyndigheten ser inget problem med en sådan modell för handlingar som utgörs av ”färdiga filer”, t.ex. pdf eller Word-dokument, då dessa relativt enkelt kan sökas upp, sammanställas och tillhandahållas.

Modellen är däremot sämre lämpad när det gäller möjligheterna att ge en myndighet full kostnadstäckning vid begäran av potentiella handlingar som kan tas fram genom rutinbetonade åtgärder från myndighetens brottmålshanterings-system eller sådana loggar och förteckningar som skapas i t.ex. e-postsystemet. I regel krävs det mycket arbete med att ta fram denna typ av sammanställningar och att därefter kvalitetssäkra och sekretesspröva uppgifterna. Uttagen från brottmålshanteringsystemet eller e-postsystemet resulterar sällan i mer än en fil. Filerna är oftast omfattande, t.ex. består ett uttag av information från myndighetens alla strafförelägganden under en vecka av cirka 150 sidor vid utskrift. Åklagarmyndigheten har inga färdiga rapporter som kan tillhandahållas och varje uttag från databasen måste struktureras och kvalitetssäkras manuellt. Möjligheten att lämna ut kopia av allmän handling genom utskrift kommer i praktiken att försvinna genom det förslag som lagts i utredningen SOU 2020:55 som innebär att kopia av handlingar istället ska lämnas ut i befintligt digitalt format. Eftersom det då rör sig om endast en fil kommer inte Åklagarmyndigheten att få någon ersättning för nedlagt arbete.

Åklagarmyndigheten har redan idag en relativt omfattande hantering för att kunna tillmötesgå ovan nämnda slag av förfrågningar. Vi befarar att denna typ av förfrågningar kommer att öka markant om dessa blir avgiftsfria i enlighet med förslaget. Om myndigheten fräntas möjligheten att ta ut en avgift för nedlagd arbetstid kan förslaget även innebära en negativ inverkan på myndighetens verksamhet.

Åklagarmyndigheten föreslår därför att den av utredningen föreslagna avgiftsmodellen ses över så att myndigheter ges möjlighet till full kostnadstäckning för det merarbete som digitalt tillhandahållande av allmänna handlingar som utgörs av löpande förteckningar och potentiella handlingar innebär.

7.3.6 En avgift ska i vissa fall tas ut för ett fysiskt lagringsmedium

Åklagarmyndigheten avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning. Enligt Åklagarmyndigheten bör rätten att ta ut avgift för minnesbärare inte kopplas till om avgift ska tas ut för filer.

Som tidigare anförts har Åklagarmyndighet mycket begränsade möjligheter att lämna ut begärda filer via e-post, med hänsyn till de krav som ställs på säker hantering av känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelse. Ett utlämnande av digitala filer måste därför ske på annat sätt, i första hand genom användande av krypterade USB-minnen.

Om myndigheten endast skulle ha rätt att ta ut avgift för krypterade USB-minnen i de fall avgift ska tas ut för filer kommer myndighet i stor utsträckning vara skyldig att gratis tillhandhålla förhållandevis dyra USB-minnen. Det är inte nu möjligt att uppskatta hur många USB-minnen som myndigheten dagligen skulle vara tvungen att lämna ut utan avgift, men antalet kan bli betydande.

Myndigheten kan inte dela utredningens uppfattning att inköp av ett USB-minne endast skulle vara en mindre kostnad. Åklagarmyndigheten har inte möjlighet att köpa in lågpris USB-minnen för utlämnande av filer eftersom sådan minnesbärare kan utgöra en säkerhetsrisk. Endast it-säkerhetsmässigt godkända USB-minnen får av den anledningen anslutas till myndighetens datorer.

Förslaget i dess nuvarande form kommer således att innebära en inte ringa kostnad för myndigheten.

Detta yttrande har beslutats av vice riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av verksarkivarien Niklas Gustafsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har också verksjuristen Roger Waldenström deltagit.

Katarina Johansson Welin

Niklas Gustafsson

Kopia till

Kommunikationsavdelningen

Rättsavdelningen

Biblioteket

Paula Ljunggren, chefssekreterare